

Lätt svenska

Att få din utbildning bedömd

Handbok för validering av utländska
examina och yrkeserfarenheter

INTEGRATIONSVERKET

Har du en utländsk högskoleutbildning? Då ska du läsa den här broschyren!

Den här broschyren informerar om värdering av utländska högskoleutbildningar och yrkeskunskaper från ett annat land. Värdering betyder att man jämför din utbildning med en svensk utbildning inom samma område. När värderingen är klar, får du ett utlåtande. Det är ett slags intyg, som visar vilken utbildning du har. Du kan använda utlåtandet när du söker arbete eller en annan utbildning. Då blir det lättare för arbetsgivaren att förstå vilka kunskaper du har.

Broschyren informerar om hur du gör för att värdera din utbildning. Om du har en examen från ett EES-land* eller ett EU-land*, gäller ibland andra regler.

Du behöver en ansökningsblankett

De här ställena har ansökningsblanketter:

- arbetsförmedlingen,
- flyktingförläggningen,
- studievägledaren eller yrkesvägledaren vid gymnasium eller vuxenutbildning,
- studievägledaren på högskola,
- den kommunala flyktingmottagningen eller
- invandrarbyrån.

Där kan du också få hjälp att fylla i blanketten. Sedan ska du skicka blanketten till den myndighet som ansvarar för ditt yrkesområde. Läs mer om det senare i broschyren.

* EU-länderna: Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Portugal, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tyskland och Österrike.

EES-länderna: Island, Liechtenstein, Norge och Schweiz.

Skicka med betyg och översättningar

Du ska skicka med vidimerade kopior av examensbevis och en lista över de ämnen som du har läst. Det ska finnas en lista på originalspråket och en översättning till svenska. En auktoriserad översättare måste göra översättningen.

Observera: Du behöver inte en översättning om originalspråket är: engelska, tyska, franska, danska, norska, finska eller isländska.

Har du mer information om din utbildning, till exempel studieplaner? Skicka in den informationen också! Det är bra, när myndigheten ska värdera din utbildning.

Hur lång tid tar det?

Det går inte att säga hur lång tid det tar att värdera en utbildning. Det är olika hos olika myndigheter. Ibland måste man göra teoretiska och praktiska prov. Ibland behövs praktik eller mera utbildning. Fråga den myndighet som ansvarar för din värdering!

Så här gör du

1 *Översätt dina betyg.* En auktoriserad översättare måste översätta dina papper. Det enklaste är att kontakta en översättningsbyrå. De finns i telefonkatalogens gula sidor. Föreningen auktoriserade translatorer har också adresser till översättare. Föreningens hemsida på Internet har adress: www.eurofat.se Om du behöver hjälp eller ekonomiskt stöd för översättningen, kan du diskutera det med någon på arbetsförmedlingen.

Observera: Om dina papper är på engelska, tyska, franska, spanska, danska, norska, finska eller isländska behöver du inte översätta betygen.

2 *Fyll i ansökan.* Glöm inte att skicka med alla betyg och arbetsintyg!

- 3 *Komplettera.* Ibland måste du göra något prov eller gå en utbildning, för att få din examen värderad.
- 4 *Vänta.* Värderingen tar olika tid på olika myndigheter. Fråga den myndighet som ansvarar för din värdering!
- 5 *Ta emot svaret.* Om det gick bra att värdera din examen, får du ett utlåtande eller ett behörighetsbevis. Utlåtandet är en jämförelse mellan din utbildning och en svensk utbildning inom samma område. När du söker jobb, blir det lättare för arbetsgivaren att förstå vilka kunskaper du har.
Du kan få avslag (nej) på din ansökan. Då kanske du behöver mer utbildning för att myndigheten ska kunna värdera din examen.

Vart ska jag skicka min ansökan?

Olika myndigheter ansvarar för olika yrkesområden. Här kan du läsa vilken myndighet som ska ha din ansökan.

Universitetsutbildningar och lärare – Högskoleverket

Högskoleverket ansvarar för utbildningar, där man får en examen men inte behöver legitimation. Högskoleverket ansvarar också för läraryrken. Verket kan också svara på frågor om olika länders utbildningar, till exempel om en arbetsgivare ringer.

Värdering av universitetsutbildningar är gratis. För att värdera en lärarexamen, måste man betala en avgift. För att bli behörig lärare i Sverige, ska din utbildning vara ungefär som en svensk lärarutbildning. Yrkeserfarenhet kan ha betydelse. Du måste också ha betyg i svenska, till exempel Svenska B, Svenska som andraspråk B eller TISUS-test (Test i svenska för universitetsstudier).

Behörighet till svenska högskolor och universitet – Verket för högskoleservice

Behöver du värdera din utbildning för att du ska gå en svensk högskoleutbildning? Då ska du skicka dina papper till Verket för högskoleservice (VHS). VHS kan säga om du är behörig att studera på universitet eller högskola. VHS behöver betyg från gymnasium för att kunna göra sin värdering. Men om du har betyg från universitet eller högskola i ditt hemland, är det viktigt att skicka med dem också.

Observera: Du måste inte värdera din tidigare utbildning, för att söka till universitet eller högskola i Sverige. Men om du har en värdering, är det bra om du skickar med den. Värderingen säger också vilket »betyg« din utbildning ger, när du söker till skolan.

Utländska vårdutbildningar för reglerade yrken – Socialstyrelsen

Socialstyrelsen (SoS) ansvarar för utbildningar inom hälsa och sjukvård. SoS utreder vilka kunskaper du har, och beslutar om legitimation. SoS kan till exempel besluta att du måste gå en särskild kurs eller utbildning, innan du kan få legitimation. SoS värderar bara avslutade utbildningar.

Socialstyrelsen ansvarar för de här yrkena:

Yrken med legitimation:

Apotekare
Arbetssterapeut
Barnmorska
Kiropraktor
Logoped
Läkare
Naprapat
Optiker
Psykolog

Psykoterapeut
Receptarie
Röntgensjuksköterska
Sjukgymnast
Sjukhusfysiker
Sjuksköterska
Tandhygienist
Tandläkare

Reglerade yrken utan legitimation:

Audionom
Biomedicinsk analytiker
Dietist
Ortopedingenjör

Socialstyrelsen har information om avgifter för värdering av vårdutbildningar.

Veterinärer – Statens jordbruksverk

Statens Jordbruksverk (SJV) och Sveriges Lantbruksuniversitet beslutar tillsammans om legitimation för veterinärer. Innan du kan få legitimation, måste du gå en tilläggsutbildning för utländska veterinärer (TUVE). Den innehåller både teori och praktik. För att börja kursen måste du ha godkänt betyg i Sjukvårdssvenska 2.

Sjöbefäl och andra yrken till sjöss – Sjöfartsverket

Sjöfartsverket värderar yrken till sjöss: sjöbefäl, överstyrman, vaktstyrman, maskinchef, 1:e maskinist och vaktmaskinist.

Din utbildning måste följa reglerna i STCW 95 – Internationella sjöfartskonferensen, 1995 års reviderade konvention om normer för sjöfolks utbildning, certifiering och vakthållning. Du måste vara svensk medborgare för att arbeta som sjöbefäl på en svensk båt.

Sjöfartsverkets värderingar är gratis.

Yrken i luften – Luftfartsverket

Luftfartsverket värderar utbildningar inom flyget: trafikflygare och flygtekniker. Luftfartsinspektionen bestämmer om certifikat.

Om du är trafikflygare, måste du klara de regler som finns för ett svenskt certifikat. Då godkänner Luftfartsinspektionen ditt certifikat för en viss tid. Du kanske måste gå en särskild kurs eller utbildning, innan du får flyga.

Om du är flygtekniker, kan ditt certifikat bli godkänt direkt. Det gäller certifikat från danska och norska myndigheter, och så kallade JAR 66 AML.

Kommer du från ett EES-land eller ett EU-land?

För utbildningar inom EES- och EU-länder gäller andra regler. Huvudregeln är att den som får arbeta i ett yrke i hemlandet, också får arbeta i yrket i alla EES- och EU-länder. Om ditt yrke är ett reglerat yrke, måste du ha auktorisation, legitimation eller annat för att jobba inom yrket. Du måste också ansöka om behörighetsbevis eller kompetensbevis hos den myndighet som ansvarar för yrket. Reglerade yrken är till exempel apotekare, arkitekt, barnmorska, läkare och många fler.

Reglerna för utbildningar inom EES och EU finns i ett så kallat EG-direktiv, som är en form av lag. EG-direktivet gäller EU-länderna och Island, Norge, Lichtenstein och Schweiz.

Har du en utbildning från ett annat EES- eller EU-land och vill arbeta inom ett reglerat yrke? Då ska du ansöka om behörighetsbevis eller kompetensbevis. Du skickar ansökan till den myndighet som ansvarar för yrket. Läs här vilka myndigheterna är. Högskoleverket kan också informera om vem du ska kontakta. Högskoleverkets adress på Internet: www.hsv.se

Yrken och myndigheter:

Advokat:

Sveriges Advokatsamfund
Box 27321, 102 54 Stockholm
Tel: 08-459 03 00, fax: 08-660 07 79
E-post: info@advokatsamfundet.se
Adress på Internet: www.advokatsamfundet.se
EG-direktiv: 89/48/EEG

Fastighetsmäklare:

Fastighetsmäklarnämnden
Kammarkollegiet
Box 2199, 103 15 Stockholm
Tel: 08-700 08 00, fax: 08-700 09 99
E-post: fmn@kammarkollegiet.se
Adress på Internet: www.fastighetsmaklarnamnden.se
EG-direktiv: 92/51/EEG

Lärare:

Högskoleverket
Box 7851, 103 99 Stockholm
Tel: 08-56 30 85 00, fax: 08-56 30 86 50
E-post: naric-enic@hsv.se
Adress på Internet: www.hsv.se
EG-direktiv: 89/48/EEG

Flygtekniker:

Luftfartsverket
601 79 Norrköping
Tel: 011-19 20 00, fax: 011-19 25 75
E-post: luftfartsverket@hk.lfv.se
Adress på Internet: www.lfv.se
EG-direktiv: 92/51/EEG

Revisor:

Revisorsnämnden
Box 24014, 104 50 Stockholm
Tel: 08-783 18 70, fax: 08-783 18 71
E-post: rn@revisorsnamnden.se
Adress på Internet: www.revisorsnamnden.se
EG-direktiv: 89/48/EEG

*Räddningschef, befäl i räddningsstyrka, brandman, brand-
syneförrättare, skorstensfejarmästare:*

Räddningsverket
651 80 Karlstad
Tel: 054-10 40 00, fax: 054 10 28 89
E-post: srv@srv.se
Adress på Internet: www.srv.se
EG-direktiv: 89/48/EEG

*Sjöingenjör, sjökaptan, fartygselektriker, maskinist A och B,
skeppare A och B, styrman A och B:*

Sjöfartsverket
601 78 Norrköping
Tel: 011-19 10 00, fax: 011-19 10 49
E-post: sjofartsverket@sjofartsverket.se
Adress på Internet: www.sjofartsverket.se
EG-direktiv: 89/48/EEG och 92/51/EEG

*Arbetsterapeut, audionom, biomedicinsk analytiker, dietist,
logoped, optiker, ortopedingenjör, psykolog, psykoterapeut,
röntgensjuksköterska, sjukhusfysiker, sjukgymnast, kiroprak-
tiker, receptarie, tandhygienist, tandsköterska:*

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm
Tel: 08-55 55 30 00, fax: 08-55 55 34 20
E-post: socialstyrelsen@sos.se
Adress på Internet: www.sos.se
EG-direktiv: 89/48/EEG och 92/51/EEG

Trafiklärare:

Vägverket
781 87 Borlänge
Tel: 0243-750 00, fax: 0243-758 25
E-post: vagverket@vv.se
Adress på Internet: www.vv.se
EG-direktiv: 92/51/EEG

Universitetslärare:

Ingen myndighet. Arbetsgivaren (universitetet eller högskolan) bestämmer.

Arkitekt:

Högskoleverket
Box 7851, 103 99 Stockholm
Tel: 08-56 30 85 00, fax: 08-56 30 86 50
E-post: hsv@hsv.se
Adress på Internet: www.hsv.se

Veterinär:

Jordbruksverket
551 82 Jönköping
Tel: 036-15 50 00, fax: 036-19 05 46
E-post: jordbruksverket@sjv.se
Adress på Internet: www.sjv.se

Apotekare, barnmorska, läkare, sjuksköterska, tandläkare:

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm
Tel: 08-55 55 30 00, fax: 08-55 55 34 20
E-post: socialstyrelsen@sos.se
Adress på Internet: www.sos.se

Mer information om EG-direktiven finns på:

http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/people/qualif/codesv.pdf och

http://europa.eu.int/comm/internal_market/en/people/qualif/guidesv.pdf

Ordlista

auktoriserad I vissa yrken kan man vara auktoriserad, t.ex. »auktoriserad revisor« eller »auktoriserad översättare«. Då gäller vissa regler, t.ex. att man har gjort ett särskilt prov.

behörig I vissa yrken kan man vara behörig, t.ex. »behörig lärare«. Då har man en särskild utbildning för yrket.

legitimation *-en -er* För vissa yrken måste man ha legitimation, t.ex. sjuksköterska och läkare. Då är man godkänd för att jobba i yrket.

originalspråk *-et* – Betyget är från Iran. Originalspråket är persiska. = Betyget är skrivet på persiska.

reglerad Vissa yrken är reglerade. Det betyder att vissa regler gäller för yrkena, t.ex. att man måste ha legitimation.

sjöbefäl *-et* – = en chef på en båt

vidimerad Kopian är vidimerad av två personer. = Två personer intygar att kopian är äkta.

yrkeserfarenhet *-en -er* Han har många års yrkeserfarenhet. = Han har jobbat många år inom yrket.

Att få din utbildning bedömd

Att få sin examen eller yrkeserfarenhet bedömd och jämförd med svenska förhållanden är en förutsättning för att få arbete i enlighet med sin kvalifikation. Integrationsverket har tagit fram skriften i samarbete med de myndigheter som värderar utländska examina.. Skriften visar vilken form av värdering de olika myndigheter står för och beskriver hur en värdering går till. Här finns också adresser till de olika myndigheterna.

Du kan beställa fler exemplar av den här skriften från vår distribution:

Migrationsverket
Distributionen
601 70 Norrköping

Vi har också översatt den till engelska, franska, spanska, bosniska/serbiska/kroatiska, arabiska, persiska, turkiska, somali, ryska och sorani. De finns inte tryckta men du kan hämta dem som pdf på vår hemsida www.integrationsverket.se.

INTEGRATIONSVERKET

Guldringen 58, Box 633, 601 14 Norrköping

Tel. 011-36 13 00, Fax 011-36 13 01

integrationsverket@integrationsverket.se • www.integrationsverket.se